

WOLFGANG MASTNAK
VIDEO POZVÁNKA na MEZINÁRODNÍ INTERDISCIPLINÁRNÍ KONFERENCI
COMPLEX IMPACT OF MUSIC ON PEDAGOGICAL PROCESSES

Není to obvyklé, ale mám více doktorátů – z hudební pedagogiky, psychologie, medicíny a matematiky, sportovní medicíny. Jsem rovněž terapeut, rehabilitační terapeut. Studoval jsem v Salzburku také klavír a zpěv., ale dnes je mým hlavním zaměřením hudební vzdělávání a terapie, vztah vzdělávání a zdraví a hudební vzdělávání vůči dnešním výzvám. A je absolutně pravda, že dnešní situace je pro mne velmi důležitá a cítím ji jako velkou výzvu. Dnes v postcovidové době se po půl roce díváme zpět na nucený sociální odstup, lockdown a vidíme velmi negativní dopad na mnoho jednotlivců, množství dětí a dospívajících. Aktuálně přibližně třetina mladé generace v Německu byla postižena psychickými problémy, podobně v Rakousku a v Česku. Co to znamená? Je to velký vědecký a medicínský problém. Je to také výzva pro vzdělávání. Musíme si položit otázku, co můžeme dělat. V hudební výchově spolu s dalšími činnostmi jako je sport, uměleckou výchovu, abychom přispěli k duševnímu zdraví, vytvořili subklinickou terapii, terapii subklinických příznaků, symptomů, které nevyžadují specializovanou terapii v nemocnici. Mnoho mentálních problémů můžeme ošetřit hudbou a hudební výchovou, hudebními prostředky.

Moje články, společné články s Jiřinou Jiříčkovou se netýkají pouze Německa, ale platí v mezinárodní perspektivě. Podstatné bylo identifikovat hlavní problém mladé generace, studentů a na tomto východisku vybudovat základy hudební výchovy, metody, které mohou podpořit osobní růst, které mohou eliminovat symptomy, syndromy, které pomohou propagovat duševní zdraví, psychosomatické zdraví. Většina z nich se týká základů hudby, zpěvu, autoregulačních technik. Je to otázka toho, jak kombinovat hudební výchovu, terapii a lékařský výzkum. Myslím, když čelíme problémům dneška, tahle cesta je nezbytná.

Co je cílem této konference? Na jedné straně vidíme stav, že i v mezinárodním měřítku není hudební vzdělávání, i výzkum příliš pokročilý. Když to porovnáme např. s genetikou, epigenetikou, neurovědami, neurochirurgií, kvantovou fyzikou, hudební vzdělávání a jeho výzkum vypadá trochu moc zjednodušeně, příliš prostě. Musíme vědět, co se děje v mozku, když se učíme hudbě, když ji praktikujeme, když z ní máme potěšení, a na tomto základě vyvinout hudebně vzdělávací metody. Takže, velmi důležitou perspektivou je, aby hudební výchova řekla sbohem subjektivismu, osobním a individuálním názorům. Např. v Německu velké množství hudebně vzdělávacích metod a konceptů je založeno pouze na individuálním pohledu, nikoli na vědeckém zdůvodnění, výzkumu. Myslím, v mezinárodním měřítku, vědecky založené hudební vzdělávání potřebuje zcela odlišný způsob uvažování, rozvoje, strukturace, intervence, jiné metody.

Samozřejmě, konference pozvala leadery z různých disciplín, např. ze systémové medicíny. Proč? Učení hudby, provozování hudby musí být viděno ve velmi komplexním a dynamickém kontextu. Je tu osobnost, mozek, kulturní zázemí. Je zde mnoho faktorů, které ovlivňují hudební osobnost, způsob, jak hodnotíme hudbu, jak ji hraje, jak ji zažíváme. Dnes musíme hudbu používat pro zdraví. Např. zpěv: Zpěv má výrazný dopad na imunitní systém. Víme přesně, jak hudba ovlivňuje limbický systém v mozku a jak ovlivňuje krevní tlak, neuroplasticitu mozku, což je základ pro učení. A později, jak může pomoci např. když dostaneme mrtvici. Hudba posiluje neuroplasticitu, což má velmi pozitivní dopad na neurorehabilitaci. Musíme tedy vidět hudební vzdělávání skutečně z interdisciplinárního hlediska. To se netýká jen toho, jak učit, nebo jaké používat metody, ale chápat základ. Podobně jako v medicíně, v chirurgii, není to jen o technikách. Tyto techniky musí mít velmi

vědecký základ. A to samé musí být i v hudební výchově. Není to jen o osobní zkušenosti, individuálním hledisku, hudební výchova musí být více vědecká a více profesionální.

To je hlavní cíl konference a druhým je perspektiva. V době po Covidu má mnoho mladých lidí psychické problémy, zkušenost s politickým napětím ve světě, jsou konfrontováni s ekonomickou krizí, energetickou krizí. Čelíme křehkosti světa, ale musíme v tomto světě žít. Ale nejen přežít, ale musíme se také radovat ze svého života. Musíme se, zaměřovat na kvalitu života. To je také cílem vzdělávání. Jak k tomu můžeme přispět? Když si vezmeme hudbu, tohle téma má hodně co do činění s jádrem naší konference.

Jak může Česká republika přispět tomuto mezinárodnímu progresu hudebního vzdělávání, vědecky založeného hudebního vzdělávání? Podle mého názoru v České republice existuje mnoho příkladů dobré praxe. Ale podobně jako v jiných zemích, myslím, že vědecký základ není skutečně rozvinut. Ale v kontrastu k tomu máme v ČR fantastické experty. Máme specialisty v různých oborech hudebního vzdělávání, výborné odborníky v hudební terapii. Na Lékařské fakultě Karlovy univerzity, podle mého názoru, nejlepší odborníky v neurologicky založené hudební terapii. V Evropě můžeme mít velký prospěch z těchto expertů, když budou spolupracovat. Doufám, že tato konference může iniciovat i pro EU profesionální hudební vzdělávání a věřím, jestli experti z různých disciplín v ČR budou spolupracovat a soustředí se na psychosomatický potenciál, podpůrné funkce hudby, výzkum a implementaci do praxe, budou na vrcholu oboru. Ale hlavním zaměřením je, aby hudební vzdělávání přispělo k psychosomatickému zdraví mladé generace a přispělo ke kvalitě života.